

פורים – המהר"ל

במדרש אמרו:

"שכל המועדים עתידים בטלים, וימי הפורים אינם בטלים לעולם, שנאמר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים (אסתר ט כח)"

(מדרש משלי, פרשה ט)

קצת תמוה מדוע דווקא ימי הפורים השתנו מכל המועדים, ודווקא הם לא התבטלו, מה מיוחד דווקא בחג הפורים?

המהר"ל מביא מדרש זה ומתריך:

"ומה שאמר 'חצבה עמודיה שבעה' פירוש, המעשה הזה של אסתר יש לו קיום. כי הדבר שהוא עומד על ז' עמודים יש לו קיום שלא יתבטל. וזה שאמר שכל המועדים יהיו בטלים ואילו פורים לא יהיה בטל לעולם ויש לו יסוד קיים ... כי לעתיד יהיה שעבוד מלכות עיקר ויציאת מצרים טפל, ולפיכך כל המועדים אשר הם זכר ליציאת מצרים בלבד, והם טפלים לשעבוד מלכויות, שייך לומר שיהיה בטול למועדים, כאשר אינם עיקר. אבל פורים אינו זכר ליציאת מצרים, דבר זה לא יהיה בטל. ויש לפרש כי פורים שבא בשביל שהמן היה עומד לכלותינו מן העולם שלא יהיו נמצאים כלל, ואם היה ח"ו המן מכלה ישראל לא הגיעו ישראל לימי המשיח כלל. ולכך ימי הפורים לא יהיו נבטלים, מאחר שימי הפורים באים על זה שלא היה המן מכלה ישראל מן המציאות לגמרי עד כי לא יהיו נמצאים כלל והשם יתברך נתן להם המציאות. ולכך יקיימו המועד הזה אף לעתיד, לימות המשיח. שאם לא היה פורים לא הגיעו לימי המשיח. אבל יציאת מצרים, אף אם לא יצאו ממצרים אפשר שיהיה להם משיח ועל ידי המשיח היו נגאלים. ולכך כל המועדים שהם זכר ליציאת מצרים יהיו בטלים, מה שאין כך בענין פורים שאם לא היה ביטול למחשבת המן ח"ו היו ישראל כלים ולא הגיעו אל הגאולה של המשיח.

(אור חדש למהר"ל הקדמה)

המהר"ל מבאר שכל החגים שהם "זכר ליציאת מצרים" הם מהלך אחד, תהליך ארוך שהתחיל עם ישראל שיצא משיעבוד מצרים עד שהגיע לארץ. לעתיד לבוא, בזמן הגאולה השלמה, יציאת ישראל משיעבוד המלכויות (גלות רביעית) תהיה כל כך משמעותית עד שיציאת מצרים תהיה טפלה לעומתה. חג הפורים הוא שונה. אין אנו חוגגים את יציאת מצרים אלא את נס ההצלה שקרה לנו, וגם אחרי היציאה מן הגלות עדיין יהיה משמעות לנס ההצלה, שהרי אילולא נצלנו לא היה את מי להוציא מהגלות, וכלל לא היתה הגאולה השלמה.

על דרך הרמז, אפשר לבאר על פי המהר"ל את המילים 'תשועתם היתה לנצח' – לתשועת הפורים היתה משמעות נצחית, כיון שרק בזכותה הגיעה הגאולה השלמה.